

HET

VRYE BLAD,

BODE VAN LIMBURG.

Algemeen welzyn. — Godsdienst. — Vaderland. — Vryheid.

Men schryft in by A. SCHOOF'S, eigen-uitg. van het VRYE BLAD, wekelyks verschynende des zaterdags 's avonds. — Abonnement prys : voor de stad, 5 fr. per jaer ; 3 fr. per half jaer ; 1-75 per trimester. Voor buiten, 5-50 per jaer ; 3 fr. per half jaer ; 2 fr. per trimester. Vooraf betaalbaar. — Alle toezending van brieven, geld, enz. moet ons vrachtyr geworden.

 Onze geabonneerden buiten de stad, welke den prys van het abonnement niet betaeld hebben, worden vriendelyk verzocht ons dit in postzegels of anderszins, naer hun goeddunken, te laten geworden.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Eene belangryke discussie heeft gisteren aenvang genomen in de Kamer der gemeenten van Engeland, betrekkellyk de vyandelykheden in Amerika. M. Roebuck heeft aen het gouvernement gevraagd dat het zyne inzichten zou doen kennen aengaende de erkenning der zuidelyke Staten. M. Gladstone heeft geantwoord dat het gouvernement verhinderd is door het princip van niet tusschenkomst. Men moet echter opmerken dat dit voorwendsel weinig ernstig is, vermits gemeld grondbegin, met groot gerucht uitgeroepen na den oorlog van den Krim, sedert dry jaren al te dikswyls is miskend geworden, om nog eenige weerde in de oogen der mogendheden te hebben behouden.

Verscheidene redenaers hebben voor en tegen het voorstel van M. Roebuck gesproken, doch er heeft geene stemming plaets gehad.

Zoo Engeland zich onthoudt in Amerika tusschen te komen, zal het toch eerlang verpligt zyn krachtdadiglyk in Japan te werk te gaen. Tydingen, die men als officiel mag beschouwen melden dat de vyandelykheden tegen dat land gaen geopend worden — men weet ten gevolge van welke feiten — en dat zy kort en beslissend zyn zullen.

HET ONGELYK RYKELYK HERSTELD.

Reeds verscheidene weken had de hevige koude het grootste gedeelte der werklieden van het distrikt York, welk alsdan nog zeer weinige fabrieken telde, onledig gehouden ; ook nam de ellende dagelyks toe en men zag op de afschuwelykste wys de onheilen vermenigvuldigen, die zy gewoonelyk na zich sleept. Gansche huisgezinnen, die by den dagloon des vaders moesten bestaan, vergingen schier van gebrek, en ware de liefdadigheid hun niet ter hulp gekomen, er waren met honderde menschen van honger gestorven ; anderen, die zich schaemden tot de liefdadigheid hunnen toevlugt te nemen, zagen zich gedwongen van een voor een hunne meubels te verkoopen om in het leven te blijven, en een groot getal eindelyk gaven zich over aen 't stelen om hunne vrouwen en kinderen te kunnen spyzen, en nog het meest om hunne baldadige lusten te kunnen voldoen die, door het gebrek aen werk, oogenblikkelyk ingetoond werden.

Het weder was stuer ; de van hunne bladeren ontroofde boomen waren bedekt met sneeuw, die ingelyks, als een wit laken, over velden en wegen verspreid lag, en eene diligentie met dry peerden bespannen rolde langzaam over den steenweg die naer York geleide. De voerman in eenen dikken man-

Niets nieuws uit St-Petersburg betrekkellyk de onderhandelingen aengaende Polen.

Te Parys geloof men minder dan ooit aen eene vreedzame oplossing der moeilijkheden. De vooruitzichten in den zin des oorlogs zyn tot zulk punt gekomen dat, zoo men geloof mag slaen aen de gezegden der *Nation*, de onderhandelingen reeds geopend zyn tusschen Vrankryk en Engeland « om de overeenkomst der twee mogendheden nader te bepalen en hare onderlinge werking vast te stellen in het geval dat de zaak van het diplomatisch terrein mogt afwyken. »

Men ziet het, de poolsche zaak gaet met groote stappen in de baen des oorlogs vooruit. Evenwel is het valsch wat men gezegd had van krysbewegingen in Vrankryk. De *Pays* verzekert dat zoo de oorlog moet uitbersten, hy niet zal beginnen voor aenstaende lente.

Ondertusschen houden de officieuse bladen van Vrankryk en de engelsche *Morning-Post* niet op het vuer des oorlogs aen te blazen.

In Rusland gaet men openlyker te werk. Het *Journal de St-Petersbourg* meldt dat de keizer, den 24, de 1ste afdeeling voetvolk der garde heeft in oogenschouw genomen. Die afdeeling gaet de 2de in Polen vervangen, ten einde « al de troepen der lyfwacht gelegenheid hebben den oorlog te leeren. » Doch de poolsche bladen beweren dat de 2de afdeeling niet meer in staet is om het veld te houden.

De tydingen uit Polen zyn van weinig belang, onder het militair

tel gewonden, zat eenzaam en half slapend van voor op het rytuig ; maer het inwendige was vervuld met reizigers, die, om den tyd zoo goed mogelyk door te brengen en de onaengenaemheid eener winterreis te vergeten, over verschillende zaken redekavelden.

Hun gesprek rolde ten grooten deele over de aenhoudendheid van den winter, het algemeen gebrek aen werk, de talryke ellenden die er uit voortspruiten, de middelen om er in te voorzien, over de dieven en baenstroopers, die thans zoo menigvuldig waren, en zeer natuerlyk ook over de beste middelen om het geld, waarmede men gedwongen is te reizen, te verbergen en aen hunne hebbzucht te onttrekken. Eenieder van hen had zyn geheim ; doch, daer zy elkander niet kenden, wachtten zy zich wel het kenbaar te maken. Eene juffer van 18 jaren, zonder ondervinding en denkende misschien van een bewys harer slimheid te geven, gewaagde het nogtans van luidop te zeggen dat zy een' wisselbrief op zich droeg van twee honderd ponden, die hare gansche fortuin uitmaakte, en dat de baenstroopers zeer listig zouden moeten wezen om dien schat in haren schoen en zelfs onder de planken harer voeten te gaen zoeken ; want dat zy om hem te vinden haer zelfs van hare kousen zouden moeten ontblooten.

Maer nauwelyks had zy deze woorden gesproken of er werpt zich een man uit het

oogpunt. Zy verhalen meer strafuitvoeringen dan gevechten. Te Vilna moest, den 16 juny, de strafuitvoering plaets grypen der gravin Moll, eene dochter van 17 jaren, gevangen met de wapens in de hand.

Wy vernemen evenwel dry nieuwe voordeelen behaald door de oproerlingen in Lithauen — te Bujany, te Lukniki en in de wouden van Lonsk.

Volgens de *Ost-Deutsche Post*, zou een fransch kolonel te Warschau aengekomen zyn met eene zending van keizer Napoleon. Hy zou namentlyk de stellingen der beide oorlogvoerende partyen moeten bestuderen.

Een staetsaenslag heeft aen gene zyde van den Oceaen plaets gehad. Een bericht uit Haïti meldt dat president Geffrard de zelfde die keizer Soulouque heeft opgevolgd, de Kamer der volksvertegenwoordigers heeft ontbonden.

Ziehier ter welke gelegenheid : de Kamer, even als die van Berlyn, wil de militaire kosten der republiek verminderen. President Geffrard, die al te goed weet wat gebruik men van een goed ingerigt leger kan maken in tyd van revolutie, en die gevallen zyn niet zeldzaam te Haïti, heeft zich tegen alle vermindering verzet. Daeruit is eene botsing voortgesproten en hy heeft de moeilijkheden ontweken met de volksvertegenwoordigers naer huis te zenden. Te zelfder tyd heeft hy eene nieuwe vergadering samengeropen, die volgens de Grondwet, binnen de dry maanden moet in werkzaamheid treden.

Maer dit alles schynt niet zoo zachtvaardig als te Berlyn te moeten

bosch, welk zich langs henen den steenweg eenige minuten uitstreckte, voor de peerden, die oogenblikkelyk stil stonden, terwyl de reizigers op denzelfden stond van beide kanten een tweeloop op hen gerigt zagen. Op eenen wenk wordt de half slapende voerman van zynen zetel getrokken en gedwongen ter aarde te gaen liggen, en de deur des rytuigs werd geopend onder bedreiging van den eersten, die den minsten weerstand zou gewaagen, door den kop te schieten.

De reizigers zaten sprakeloos op hunne banken te beven in afwachting van het lot dat hun ging beschoren worden. Maer aenstonds verschynt er een man, die men, alhoewel hy was zwart gemaekt, aen zyne kleeding, die een weinig beter was dan de gene zyne gezellen en aen het gezag dat hy over deze scheen te hebben, voor het opperhoofd der bandieten kon nemen ; en deze bevoel hun al het geld dat zy by zich hadden te geven.

Onmogelyk ware het aen de reizigers geweest den minsten weerstand te bieden, want hunne aenvallers waren gewapend van aen het hoofd tot de voeten ; eenieder trok dus zyne beurs uit, zich nog gelukkig achtende van het leven te mogen houden ; maer de som, die zy aen den baenstrooper gaven, was onbeduidend, en deze bedreigde van al hunne koffers te doorzoeken is 't dat zy hem ten minste gene honderd ponden ter hand stelden.

afloopen. Dit is ten minste het gevoelen van Geffrard, die, te gelyker tyd dat hy in een welsprekend adres aen zyn volk zyn gedrag uitlegt, talryke troepen naer *Port-au-Prince* geroepen heeft. By de laetste tydingen was de stad in staet van beleg.

Nog veel ernstiger zyn de tydingen die uit Madagascar toekomen. Eene omwenteling heeft er in de helft van mei plaets gegrepen. Koning Radama II is vermoord geworden. De beweging schynt echter meer tegen zynen persoon dan tegen zyne dynastie gerigt te zyn geweest, vermits na de omhalsbrenging van Radama, de oproerlingen zyne weduwe tot koningin hebben uitgeroepen.

De redens dier schielyke omwenteling worden niet opgegeven, maer de koning moet geweldig zyn wolk verbitterd hebben, vermits de oproerlingen, niet te vrede den monark te hebben vermoord, zyne regering als nooit hebbende plaets gehad verklaerd hebben, verboden hebben aen wie het zy den rouw te dragen, en al de traktaten hebben nietig verklaerd welke hy met de europesche mogendheden gesloten had. Misschien is het in deze traktaten dat men de reden dier schielyke losbersting van den volkschaet moet zoeken.

Niet geschoten is zeker mis.

Weldra moge het gedaen zyn met de mortelmannen : waerom ook is de ledigheid de boabab aller dwaze grillen en uitzinnige besluiten ? Wy waren zoo wel aen het harteken der blonde lente en reeds is de zomer daer. In deze lieve jaergetyden vinden die menschen en hunne traweel-

Gy zult die somme gemakkelyk vinden en zelfs het dubbele, riep hem een heer uit het diepste van het rytuig, indien gy de schoenen en de kousen onderzoekt van die juffer. Die woorden klonken als een donder in de ooren van al de aanwezigen, en wat de juffer betreft, het was als of het doodvonnis tegen haer werd uitgesproken. Hare wangen werden wit als de sneeuw, die de aerde bedekte, en zy beefde uit al hare lidmaten. De woorden des reizigers en de zichtbare ontsteltenis der juffer hadden voor gevolg dat de baenstrooper onmiddelyk bevoel hare schoenen en kousen uit te trekken hetgeen hem inderdaed in bezit van gemelde som stelde. Deze, na dezelve binnengepalmd te hebben, bedankte haer uit ter herte, stierde haer eenige vleiende woorden toe over de schoonheid van hare voeten, en sloeg, zonder naer haer antwoord te wachten, de deur toe, wyl hy aen het gansche gezelschap eene voorspoedige reis wenschte ; daarna verdween hy met zyne makkers in het bosch, wyl de koetsier meer dood dan levend zich oprigtte, aen zyne peerden de zweep gaf en het rytuig langzaam zyne reis voortzette. Maer nauwelyks was de diligentie aen 't ryden of de schrik der reizigers veranderde in woede. Onmogelyk is de droefheid der arme juffer en de gramschap der reizigers tegen den verrader met woorden uit te drukken.

Een vloed van tranen rolde uit hare oogen

kens werk in overvloed. Dan durft de ryke fokker het wagen te bouwen, zoo haest het leeuwerikje begint te tierelieren. Hoe helder, hoe genoegelyk zal weder het leven van Flora rollen als zy wekelyk de witte voorschootjes van Boniface en Knokkel thuis krygt. Gene die ze brengt terwyl deze nog immer zoekt naer zyn eeuwig raedselwoord, namelyk het verschil dat er is tusschen hem, een aep en een beer : de goede, zou hy haer vergeten hebben?... Zy liggen al zoo lang kunstig gevouwen en gestreken zonder ooit dag te zien even als menig walgelyk romansken der nieuw modische letterkunde. Gebeurde het daerenboven dat zy van hem verkreeg dat hy zelf elken zuren winterdag met een groen kruisken in den groenen almanak van Poddorie wilde komen teekenen : welke voldoening ! welk vooruitzicht ! welke gelegenheid om het vogeltje te vangen ! Iets nogtans dreef het minnezieke Nimfe als een pyl door den geest. Nauwelyks eene week geleden stamde Knokkel op zyn cancansch en crétinisansch heel kul-, knooi-, ergo-, vent-, kadé- en zemeLENknoopachtig hoe Boniface onder den acaciatak van Hiram-Abd eens vyf jaren luilekker, in eene aerdige kleedy, Harpocrate en zyne zontjes verre overtrof wanneer : « het natuergezicht » EEN OOGENBLIK byna zoo helder » was als OP vollen dag ; WY ZEGGEN EEN OOGENBLIK, want de » luchtblas steeg in het westen OP en » verdween daerOP spoedig langs » den oostkant. » — op??? — Derhalve : de heeren Boniface en Knokkel bedriegen zich, indien zy meenen dat hunne uiltjes valken zyn.

Wat is een kathoeliek ?

Op dit heden zoo druk bestreden vraagpunt, vinden wy in de werken van Garcia de la Vega de volgende klare en onbetwistbare antwoord.

In 't vak van zeden en godsdienst, volgen de katholieken een volledig wetboek, alom gekend, want het dagteekend van over 18 eeuwen.

In 't vak van politiek, zyn zy voor de vryheid in den breedsten zin des woords. Zy jonnen die aep iedereen maer vergen ze jaren lang in trouw en regtveerdigheid hebben toegepast.

De tusschenkomst van den staet verstootende, al waer de individuele vryheid toe-reikend is, dulden zy geen zins deszelfs werking buiten den kring van 't strikt noodzakelyke. Dat de staet aen allen burger regt en vryheid verschaffe, dat hy als meester wake over de politie der openbare gestich-

ten hare doodskleurige en bevende lippen konden geen enkel woord uitspreken ; en niet zonder rede, want al wat zy bezat hier op aerde was haer in eens ontnomen geworden ; ook schenen al hare gezellen hun eigen verlies te vergeten om zich enkelyk met het hare bezig te houden, en men vond geene uitdrukkingen genoeg om de handelwyze van den verrader te schandvlekken ; de woorden van snoodaerd, van booswicht en aanbanger der baenstroopers werden hem van alle kanten naer het hoofd gesmeten, en by al die scheldwoorden voegde men de bedreiging van hem eene goede borsteling te geven, hem uit het rytuig te werpen en in de handen des regters te geven ; in een woord, men maakte duizende plannen om eene schitterende wraek over het gebeurde te nemen.

Dat de verrader op zyn gemak niet was, begrypt men gemakelyk ; hy hield zich nogtans stil, bleef bedaerd en gewaegde slechts eenmaal te antwoorden dat de liefde begint met zyn eigen zelve ; en wanneer het rytuig te York stil hield, haeste hy zich er uit te stappen en was eensklaps verdwenen zonder dat zyne gezellen een enkel der ontwerpen, die zy tegen hem gemaakt hadden, konden uitvoeren.

Wat de arme juffer aengaet, men verstaet zonder moeite dat zy den ganschen nacht geen oog toedeed ; de treurigste gedachten speelden haer in de zinnen ; gisteren nog be-

ten, zeer wel ; maer dat hy er elders tusschen komt, 't zy in 't onderwys, 't zy in 't vak van openbare werken, daer, in één woord, waer de vryheid alleen het beoogde doelwit kan bereiken, neen ! Voogd over eene verlichte en krachtvolle samenleving, moet de staet zyn pleegkind volgaerne aen zyn eigen doening overlaten. Zyne regstreekse werking wordt wettig voor zooveel de openbare noodwendigheid of het belang der zwakken en der verdrukten dezelve inroepen. Kortom, de centralisatie wagt aen de katholieke meening, omdat de centralisatie in den grond het despotismus is onder eenen min of meer verbloemden vorm.

Verdraegzaam en toegevend voor iedereen, hebben de katholieken, aen 't bestuer zynde, nooit onderscheid gemaakt tusschen de aenhangers van deze of gene godsdienstige leer. Zoo ver drevden zy den eerbied voor alle persoonelyke meening, dat zy onpartydig de openbare bedieningen aen hunne tegenstrevers mededeelden. Wanneer zy het bestuer verlieten, vond men de hoogste posten bekleed door mannen die tegen het gouvernement den invloed hadden gebruikt ontleend aen hunne verkregen bedieningen. — Maer de katholyke gezindheid, waerlyk belg gebleven door hare liefde voor de vryheid, behoudt gansch het nationaal karakter door hare liefde voor den godsdienst. Zy denkt niet dat het overbodig zy, om het geluk van 't volk te verzekeren, den invloed van den godsdienst met dien der wereldlyke magt te paren. De katholyke gezindheid alom de onafhankelykheid der civiele magt voorstaende, laet ook den godsdienst en den priester vry, in den kring hunner werking, en daer waer beide overheden in aenraking komen, tracht zy allen twist, alle moeijelykheid af te weeren ; Zy betracht de volle afgezonderheid voor de beide magten, alwaer het dezelve byzondere belangen geldt ; zy betracht den welwillenden vrede en overeenkomst, alwaer rampspoedig geschil zou kunnen onstaen.

Ziet daer, ons denkens, het loutere programma der katholyke meening in Belgie en overal.

De konstitutionnele en behoudende Vereeniging van het arrondissement Leuven, heeft zich verleden zondag vergaderd, ten einde te beraedslagen over het oprigten van een praelgraf ter gedachtenis van den achtbaren heer W. Van Bockel zaliger, oud-burgemeester der stad Leuven en lid van de Kamer der Volksvertegenwoordigers. Het oprigten van dat praelgraf heeft ten doel de nagedachtenis der diensten, bewezen door dezen grooten burger en vuervollen vaderlander van 1830, aen de zaak der Orde, des Godsdiensts en des Vaderlands, te vereeuwigen.

Een komiteit heeft zich samengesteld om de onderschryvingen in te rigten en op te nemen : het telt reeds in zynen schoot verscheidene invloedhebbende personen uit

verschillige provinciën. Senatoren en Volksvertegenwoordigers hebben ons hunne aen-neming en medehulp toegezegd op eene wyze, die de katholieke en nationale zaak alsook den grooten burger, wiens verlies wy betreuren, veel eer aendoet. Wy zullen later de samenstelling van dit komiteit aenduiden.

De heer Van Bockel heeft onmeetbare diensten aen het land en aen zyne geboortestad bewezen. Wy kennen de edelmoedige gezindheid van het katholieke België, en wy mogen rekenen dat de oproep der konservatoren voor het aen zyne gedachtenis op te rigten praelgraf eenen sympathieken weerklink zal vinden in het gansche land, en dat eenieder, zonder onderscheid van gezindheid, welwillend zal bydragen tot het daerstellen van een praelgraf, bestemd om de nagedachtenis der diensten, door dezen grooten burger aen het land bewezen, te vereeuwigen. (Moniteur de Louvain).

« Jonge juffer, »

» De reiziger, dien gy gisteren als egn verrader moest verfoeijen, zendt u heden, behalve de som die gy voor hem hebt verscho-

ten, eene gelyke som voor den interest, en een klein geschenk ten minste van dezelfde waarde om uw hair te versieren. Ik hoop dat dit zal genoeg zyn om u tot bedaren te brengen en een einde aen uwe tranen te stellen.

» Ik ga u in weinige woorden het geheim myner handelwyze uitleggen. Na tien jaren doorgebracht te hebben in Indië, waer ik ten pryze van mynen arbeid en myne zorgen honderd duizend ponden heb verzameld, keerde ik naer myn vaderland weder en was geladen met wisselbrieven voor die gansche som, wanneer wy gisteren door de baenstroopers aengerand werden, en al wat ik bespaerd had ware in eens verloren geweest indien de gierigheid onzer reisgezellen ons aen een onderzoek wegens de baenstroopers blootgesteld had. Oordeel dus zelf of het gedacht van met ledige handen naer Indië te moeten wederkaeren verdragelyk zyn kon ! Vergeef het my, indien de overweging my heeft aengezet uw vertrouwen te misbruiken en eene kleine som te slagtofferen, alhoewel zy my niet toebehoorde, om myne gansche fortuin te redden. De dienst, dien gy my be-wezen hebt, is groot, en ik zou my gelukkig achten u myne erkentenis te kunnen betoonen ; reken als niets de kleine blyken, waer-door ik my haest er u de verzekering van te geven. »

(Moniteur de Louvain).

Een woord over de woonplaatsen der buitenlieden.

In deze laatste tyden hebben de landbouwkundigen zich veel moeite getroost, om eene tastbare waerheid te doen erkennen, namelyk dat de dieren — om gezond te blyven — eene gezonde lucht moeten inademen en rein gehouden worden ; dat, derhalve, het belang der landbouwers vereischt dat zy hunne stallen behoorlyk verluchten en reinigen. Velen hebben de vermaning verhoord, ja misschien mogen wy den oogenblik te gemoet zien dat de veehouder, die zyne dieren in lage, verpeste stallen laet kwynen, als eene uitzondering op den algemeenen regel zal te houden zyn.

Zy, die de taek op zich namen zich omtrent deze zaak tot de buitenlieden te wenden, hebben veel gedaen ; doch hun werk is niet volledig. Wat zy voor de dieren deden zullen zy gewis ook voor de menschen willen ver-rigten. Immers, alles wat men over de stallen van het vee schreef en zegde is ook op de woningen van den landman toepasselyk.

In den Almanak, ten jaren 1830 door den Akkerbouw uitgegeven, vees een achtbare provinciale raedsheer, de heer Jules Ghequier, op de billyke vervorming in de maetschaepelyke gesteldheid van den landman onstaen ; hy die voorheen als een lastdier behandeld werd, geniet thans dezelfde achtting als elk ander burger ; in plaats van versmaed te wezen, wordt zyn beroep in eere gehouden als de gewigtigste aller ny-verheden ; zyne puik-voortbrengselen, in de prachtige tentoonstellingen vereenigd, ver-wekken de bewondering van tallooze toeschouwers ; de verbetering zyns halm is het voorwerp der studiën van ervaren werknigkundigen, terwyl beroemde geleerde hunne wetenschap aenwenden om zyne teel-ten meer opbrengend te maken, om hem die veesoorten en die vruchten aen te wyzen waervan de teelt hem het meeste voorde l kan bybrengen. Eindelyk, de regering re-ker het zich als een pligt toe, de verdiensten der bekwaemste landbouwers te verheer-lyken, door hen de hoogste onderscheiding toe te kennen waerover de Staet beschikt.

De boer is dus een burger geworden in den vollen zin des woords. — Waerom zou hy dan niet leven als zyne medeburgers uit de steden ?

Den dag tevoren, in den vroegen morgend, was reeds het gerucht met bliksem snelheid verspreid geworden dat de strafuitvoering 's anderendags zou plaats grypen. De tyding er van was by telegrafiek berigt te Yperen aengekomen.

Dynsdag namiddag, om 5 ure, berigtte de bestuerder van het gevang van Brugge, waer Kastelyn was opgesloten, aen den veroordeelden dat hy nog slechts zyn vertrouwen in God moest stellen, dat zyne voorziening in kassatie en in genade waren verworpen, dat hy nog denzelfden avond naer Yperen zou vervoerd worden, om er den volgenden dag zyne straf te ondergaan. Kastelyn die sederlyc zyne veroordeeling niets verloren had van zyne stoffery en grootspraak waervan hy tydens de debatten zoo vele bewyzen had gegeven, vernam de schrikkellyke tyding met eene schynbare kalmté, doch zyn wezen was zeer bleek geworden en zigbaer ontsteld. « Ik verwachte er my aen, zegde hy ; ik heb liever morgen te sterven, dan hier in dit droevig gevang te moeten kwynen. »

« Eenigen tyd nadien zegde Kastelyn vaer-wel aen zyne ongelukkige vrouw. Dit afscheid was zeer kortstondig. Hy heeft zyne vrouw met uitstorting des herten omhelsd, haer zeggende van zich te troosten in de overtuiging dat hy onpligtig stierf en haer aenmanende, wanneer zy hare vryheid zou teruggekregen hebben, van goede zorg voor

EINDE.

De stedeling is gevestigd in woningen, welke indien zyn vermogen het hem niet veroorlooft, er allerlei gemakkelikheden te vereenigen, ten minste naer de regels der gezondheids-leer gebouwd zyn.

En de buitenmensch? de plattelands-werker : waer rust hy, na den woesten arbeid onder den blooten hemel, na aen zyn en wind, aen regen en sneeuw bloedgesteld geweest te zyn? Vindt hy overal digt gesloten en goed verluchte plaatsen, hebbende de vereischte ruimte om een huisgezin te bergen ! Toch neen !

Alhoewel het niet aen grond ontbreekt, luist hy (wy spreken van de groote meerderheid) in woonsteden, die eerder aen dieren-hokken dan aen menschen-verblyf gelyken. De bodem is ongevloerd en kan bezwaerlyk gescheurd worden ; de zoldering bestaet uit planken, door welker spleten heen het stof op hunne spyzen valt ; deuren en vensters zyn zoo gebrekkig gesloten, dat de wind er door huift.

En wat is het gevolg hiervan ?

De onreinheid doet huid-, oog- en andere ziekten geboren worden : van daer de walgelyke kwalen welke men nu en dan in den buiten aantreft, terwyl de gebrekkige verluchting een mensch in zyn teerste lichaamsdeelen aanrandt. Van daer borst- en long-ziekten, die zoo veel prooijen aen het graf leveren.

Zeggen wy dan tot de grondeigenaers : Als gy huizen bouwt, hoe klein ook, laet ze oprigted naer de regels der gezondheidsleer. Legt vloeren, en legt ze hoog genoeg opdat de huis-water wegvloeyen. Geeft aen elke woon-plaets eene voldoende hoogte, opdat een tal-ryk huisgezin er zich kunne ophouden zonder aenstonds de lucht te bederven. Beplaa-tert de zolderingen, zoo dat ze geen stof laten doorzygen. De wegen zyn thans genoegzaam verbeterd, dan dat het vervoer was van een weinig bouwstoffen meer, u niet zou doen terugwyken. De hurraer zal uwe meerdere uitgave vergoeden, wyl by uw gezonder en gemakkeliker huis boven eene ellendige hut zal verkiezen.

Zeggen wy anderzys tot de hurraers : Houde het u vertrouwd hiet in eere, reinigt het, en reinigt u zelve zoo veel mogelyk ; uwe gezondheid zal er by winnen, en de gezondheid is de grootste schat. Reinheid hrengt orde mede, en de orde is de moeder der welvaart.

Wat ziet men in de steden niet al gebeuren om den werkmans behoorlyke huisvesting te bezorgen? Breekt men daer niet heele wyken af, die plaats maken voor breede straten, waer lucht en licht overvloedig binnendringen en nieuwe levenskrachten schenken ?

Alles wat ter veredeling van den mensch strekt, mag aanspraak maken op de mededewerking der overheid. Deze voorziet thans de plattelands-gemeenten van heerlyke schoolgebouwen, die ons tydvak tot eere verstreken. Zou de regering haren invloed niet kunnen aenwenden om te bekomen dat de kinderen, die in hare scholen hunne pligten leeren kennen, onder een gezonder dak mogen schuilen ? Wat in steden in het groot gebeurt, zou weellig in de buiten in het klein kunnen geschieden. Dat de burgemeester en onderwyzer, pastoor en geneesheer, dat al de menschenvrienden de stem verheffen ; zy zullen niet in de woestyn prediken. Geven wy dan de hoop niet op van eens ten platten lande zindelyke huisjes te zien pryken, die door hunne aenvaligheid zelve den bewo-ner tot nelheid aenzetten, en hem den huise-lyken haerd doen lief hebben.

(Akkerbouw.)

Halsregting van Kastelyn.

Woensdag, 1 July, om 7 uren 's morgens, heeft Karel-Lodewyk Kastelyn de schelm-stukken geboet voor de welke hy door het assisen-hof van West-Vlaenderen was ter dood veroordeeld geworden.

Den dag tevoren, in den vroegen morgend, was reeds het gerucht met bliksem snelheid verspreid geworden dat de strafuitvoering 's anderendags zou plaats grypen. De tyding er van was by telegrafiek berigt te Yperen aengekomen.

Dynsdag namiddag, om 5 ure, berigtte de bestuerder van het gevang van Brugge, waer Kastelyn was opgesloten, aen den veroordeelden dat hy nog slechts zyn vertrouwen in God moest stellen, dat zyne voorziening in kassatie en in genade waren verworpen, dat hy nog denzelfden avond naer Yperen zou vervoerd worden, om er den volgenden dag zyne straf te ondergaan. Kastelyn die sederlyc zyne veroordeeling niets verloren had van zyne stoffery en grootspraak waervan hy tydens de debatten zoo vele bewyzen had gegeven, vernam de schrikkellyke tyding met eene schynbare kalmté, doch zyn wezen was zeer bleek geworden en zigbaer ontsteld. « Ik verwachte er my aen, zegde hy ; ik heb liever morgen te sterven, dan hier in dit droevig gevang te moeten kwynen. »

« Eenigen tyd nadien zegde Kastelyn vaer-wel aen zyne ongelukkige vrouw. Dit afscheid was zeer kortstondig. Hy heeft zyne vrouw met uitstorting des herten omhelsd, haer zeggende van zich te troosten in de overtuiging dat hy onpligtig stierf en haer aenmanende, wanneer zy hare vryheid zou teruggekregen hebben, van goede zorg voor

UIT DE PERS GEKOMEN BY A. SCHOOF'S DE SLAGTOFFERS DER BLOEDWET.

DE BRAVE JOSEF, EEN LOTELING VAN 1848,

GEVOLGD VAN

JAN VAN DEN SMID, PLAETSVERVANGER BY HET LEGER.

door J.-B. DE GROVE, schryver der Vlaemsche Broeders van Limburg.

Zedelyke levensschets uit de hedendaegsche geschiedenis waerin de gebruiken der Militiewet bekend gemaakt en geheld worden.

Het werk is opgedragen aen den heer Coomans, volksvertegenwoordiger, die met de vleijendste welwillendheid voor den schryver de opdracht er van heeft aengenomen. — Prys : 80 centiem.

Verzekerings - Maetschappy

LLOYD BELGE

TE ANTWERPEN.

Maetschappelyk kapitaal 4 MILLIOEN franken.

De Maetschappy verzekert tegen brand, door vuer of onweder ontstaende, alle roerende of onroerende eigendommen, mits eene vooruitbetaelde, vaste en onveranderlyke premie.

Deze premien zyn zoo laag mogelyk gesteld als de ondervinding zulks toelaet, om den verzekerde eene solide waerborg aen te bieden.

De regeling der brandschade wordt op het spoedigste bewerkstelligt.

Hoofdagent der Maetschappy te St-Truiden : ALFONS ROSELLE, klerk by den heer notaris Delgeur.

EMPRUNT ROMAIN.

Le Saint Père vient d'autoriser l'émission du restant de l'emprunt romain au cours de la bourse.

Les obligations sont de 1000 fr., de 500 fr. et de 100 fr. à l'intérêt de 5 p. % payable par semestre.

Les personnes, qui désirent effectuer un placement convenable et avantageux en contribuant aux besoins du St Siège, pourront se procurer des titres tous les jours, les dimanches et fêtes exceptés, chez M. TERWANGNE et Cie et chez M. VERCOUR et Cie, à Liège.

PROGRAMME DES COURSES

DONNÉES PAR

LA SOCIÉTÉ DE COURSES DU LIMBOURG,

SOUS LE PATRONAGE

de S. A. R. Mgr le Comte de Flandre,

A SAINT-TROND,

LE DIMANCHE 6 SEPTEMBRE 1863, A 1 HEURE.

1° — Prix de l'Agriculture.

Courses pour chevaux de trait de la province seulement. Entrée 5 fr. Distance 800 mètres environ.

1er Prix 200 fr.

2° Prix 50 fr. ajoutés aux entrées. Les engagements seront reçus jusqu'au jour de la course, à 10 heures du matin.

2° — Prix du Commerce.

400 fr. pour chevaux de premier croisement de tout âge, nés et élevés dans la province de Limbourg.

Entrée 10 fr. Le deuxième arrivant recevra les entrées. Distance 1200 mètres environ. Poids : 3 ans, 56 kilos; 4 ans, 63 kilos; 5 ans, 64 1/2 kilos; 6 ans et au-dessus, 65 1/2 kilos.

Le cheval vainqueur d'un prix portera 3 kil. de surcharge, de 2 ou plusieurs prix, 3 kilos.

Trois chevaux partant au pas de course. Les engagements seront reçus jusqu'au 1er Septembre.

3° — Prix de la Plaine.

800 fr. pour chevaux de trois ans et au-dessus, de deuxième croisement et de demi-sang, nés et élevés en Belgique.

Entrée 20 fr., le deuxième arrivant recevra les entrées.

Poids : 3 ans, 56 kilos; 4 ans, 63 kilos; 5 ans, 64 1/2 kilos; 6 ans et au-dessus 65 1/2 kilos. Les chevaux de demi-sang porteront 3 kilos de plus; tandis que les chevaux de 2° croisement, nés et élevés dans la province de Limbourg, jouiront d'une décharge de kilos.

Les engagements pour les Courses devront se faire par lettres chargées, renfermant le montant des engagements, et adressées à M. le chevalier DE MENTEN DE HORNE, secrétaire de la Société, au château de Horne, près Saint-Trond, et à Paris chez M. GRANDHOMME, secrétaire du Jockey Club, rue de Grammont, 30.

La Société des Courses du Limbourg a adopté le nouveau règlement des Courses en Belgique.

Le Président de la Société,
Cie D'ARSCHOT.

CHEV^r DE MENTEN DE HORNE.

A messieurs les Curés.

CONCURRENCE IMPOSSIBLE.

MANUFACTURE

D'ORNEMENTS D'ÉGLISE

EN TOUT GENRE

de J.-A.-H. LEYNEN, libraire,

A KLEINE-BROGEL, (Limbourg belge.)

Les grands avantages dont je jouis sur la plupart des autres fabricants; étant établi à la campagne où je fais confectionner tout à prix réduit; et tirant directement, à des conditions favorables, toutes mes étoffes de Lyon, Paris, etc, me fournissent les moyens de vendre à des prix inférieurs à tous ceux qui ont été établis jusqu'à présent.

EXEMPLE :

Une chasuble (toutes les couleurs en usage,) avec les accessoires, fond damassé soie et coton, belle croix brochée or nuée, galon système et à crête, glacé belle qualité, forme et confection excellentes coûte 45 à 50 fr. Franco en Hollande 50 à 55 fr.

Les mêmes, avec croix brochée argent ou soie, même galon argent ou soie, même prix. Chasubles de moindre qualité depuis 30 fr. Chasuble en moire, or ou argent invariables, unies ou avec croix différente, galon or ou argent, ou en autres étoffes or et argent faux, mi-fin de 60 à 250 fr.

Chasubles brodées depuis 200 à 1,200 fr., et plus.

Drapeaux, bannières, chappes, dalmatique, étoles, humeraux, robes et manteaux de vierge, intérieur de tabernacle, baldaquins, stations, médaillons peints, et brodés, le tout à des prix proportionnés. Restauration. Je confectionne une chasuble, vieille pour 5 francs.

Habitué de traiter complètement en confiance avec mes respectables clients, je leur laisse la liberté de tenir à ma disposition moyennant avis, les livraisons qui ne seront pas conformes à leurs commandes, et qui ne surpasseront leur attente. Facilité de paiement.

J.-A.-H. LEYNEN.

KOMT ZIEN OM U TE OVERTUIGEN.

IN DEN GULDEN SCHOEN.

P. ENTBROEKS,

Mre SCHOEN- EN LEERZENMAKER,

267, Stapelstraat, 267,

heeft de eer het publiek te laten weten dat hy voor het zomerseizoen zynen winkel komt te verryken met een groot en schoon assortiment van Schoenen van allen slach

EN NAER DEN BESTEN SMAEK

voor mans, vrouwen en kinderen.

Zyn leder, enz. uit de vermaerdste huizen des lands ontvangende en hetzelfde op eene onverbeterlyke wyze verwerkende, is hy niettemin in staet te verkoopen aen pryzen tegen dewelke hoegenaemd geen konkurrent op kan.

Men gelieve het voort te zeggen.

LIBRAIRIE

D'ANGÉLINE SCHOOF'S,

Marché-aux-Poissons.

Nouveautés littéraires.

LES ANTONINS, ans de J.-C. 69-180, p^{le} comte de Champagny, suite des Césars et de Rome et la Judée. 3 v. in-8° de 500 p. 18 00

LE CURÉ D'ARS, Vie de M. Jean-Baptiste-Marie Vianney, publiée sous les yeux et avec l'approbation de Mgr. l'évêque de Belley, par l'abbé Alfred Monnin. 2 vol. in-12 de 500 à 600 pages. 8 00

DISCOURS DE RÉCEPTION de M. le prince de Broglie à l'Académie française. — Réponse de Saint-Marc Girardin. Broch. in-8°. 1 00

SOUVENIRS DE ROME offerts par Mgr. l'évêque d'Orléans au clergé de son diocèse. Brochure in-8° de 460 pages. 2 00

ENTRETIENS SPIRITUELS du R.-P. de Ravignan, recueillis par les enfants de Marie (couvent du Sacré-Cœur de Paris 1855) suiv. d'un choix de ses pensées. 1 vol. in-12 de 300 pages. 3 00

SUITE DES ENTRETIENS du R. P. de Ravignan, recueillis par les enfants de Marie (couvent du Sacré-Cœur, 1856 et 1857) suivis de quelques passages de sa correspondance. 1 vol. in-12 de 250 pages. Net 3 50

SOUVENIRS DES CONFÉRENCES du R. P. de Ravignan, prononcées en 1842, pendant la station de l'Avent à la métropole de Besançon. 1re partie : conférences des hommes. — 2e partie : conférences des dames; ouvrage approuvé par Son Eminence le Cardinal Gousset. 1 vol. in-12 de 250 p. 2 00

LA VÉRITÉ SUR LE SPIRITISME. Des évocations et du commerce avec les esprits au XIXe siècle, par M. le Mre de Roys. 0 25

L'EXILÉE, par A. Devoile. 1 vol. in-12 de 350 pages. 2 00

UN RÊVE, par le même. 2 00

LA FORTUNE ET LA RICHESSE, par Jean Lander, précédé d'une introduction par M. Ernest Bello. 1 vol. in-12 de 250 p. 2 00

HISTOIRES ET LÉGENDES irlandaises, par F. Nettement. 1 v. in-12 de 220 p. 2 00

LE TRIOMPHE DE LA RELIGION ou le retour d'un ancien colonel au catholicisme, drame en quatre actes par l'abbé M..., curé de canton. Brochure in-4°. 2 00

LES PSAUMES DE DAVID, traduction nouvelle d'après le vulgate avec des notes tirées de Bossuet, par Victor Rendu. 1 vol. in-18 de 770 pages. 4 50

MANUEL DU SACRÉ-COEUR ou méditations, prières, pratiques, indulgences et divers exercices de dévotion en l'honneur des cœurs de Jésus et de Marie, par J. G. 1 vol. in-18 de 570 pages. 1 00

PETIT MANUEL DU SACRÉ-COEUR, par le même. 0 60

MOIS DU SACRÉ-COEUR DE JÉSUS DES AMES INTÉRIEURES, avec une méditation pour chaque premier vendredi du mois et un choix de pratiques, de prières et d'exemples, par le R. P. Huguet. 1 vol. in-18 de 400 pages. 1 50

DÉVOTION AU SACRÉ-COEUR DE JÉSUS en exemples, ou Excellences des prières et de pratiques en l'honneur du Sacré-Cœur démontrée par un grand nombre de miracles authentiques et par des traits empruntés à la vie des saints et à l'histoire contemporaine, par le R. P. Huguet. 1 vol. in-12 de 300 pages. 1 50

CONNAISSANCE DU COEUR DE N.-S. J.-C. percé de la lance, ouvrage du R. P. Bonucci, traduit du latin par Mgr. Laquet. 1 vol. in-12 de 430 pages. 3 75

MOIS DU SACRÉ COEUR DE JÉSUS. A. M. D. G. 1 vol. in-18 de 300 pages. 0 70

PRACTIQUE DE L'AMOUR ENVERS LE COEUR DE JÉSUS, par l'auteur du mois du Sacré-Cœur. 1 vol. in-18 de 440 pages. 1 00

Vertrekuren v^{er} Yzerenweg.

Van ST-TRUIDEN naer BRUSSEL, LUIK, ANTWERPEN en GENT :

8 ure 15 minuten 's morgens.

1 uer 59 » na midd. (Exp.)

6 ure 44 » 's avonds.

Van ST-TRUIDEN naer HASSELT, MAES-TRICHT en AËN :

9 ure 34 minuten 's morgens.

3 ure 46 » na midd. (Vit.)

8 ure 00 » 's avonds.

Postwagendienst.

Van Sint-Truiden naer Tongeren : 's morgens om 9 ure en na middag om 4 ure.

Van Sint-Truiden naer Thienen : 's woensdags en 's zaterdags om 3 ure na middag.

St-Truiden.—Boekd. A. Schoofs, Vischmerkt.